

бу даље сарадње између историчара Југославије и Француске.

Овај скуп је у свему био добро организован и успио. Показао је да ће се одржати континуитет у југословенско-француској сарадњи у историографији, без обзира на то што постоји уочљива генерацијска смјена истраживача и њихова раслојеност. То се запазило донекле у иступима словеначког академика Франца Цвитара, који више од пола вијека истражује југословенско-француске односе и који је на овом колоквијуму врло успјешно и надахнуто полемички учествовао у расправи о питањима везаним за одјек француске револуције у нашим земљама, као и париског професора Жоржа Кастелана, који више деценија даје допринос француско-југословенској сарадњи у историографији — и на другој страни једне млађе генерације историчара.

Мјешовита комисија историчара је прихватила предлог проф. др De Labriola, предсједника Националног института за оријенталне језике у Паризу, да сви реферати (и ауторизована дискусија академика Ф. Цвитера) буду објављени у посебном зборнику радова на француском језику. Финансирање штампања зборника радова је преузела француска страна.

Захваљујући љубазности домаћина и изврсној организацији коју је у припреми и току скупа испољио др Петер Водопивец, учесници колоквијума су 28. септембра имали пријатну екскурзију на дијелу Словеније (Долењ-

ско), гдје су обишли више историјских мјеста и знаменитости (Кочевски Рог, Плетерје, Ново Место и др.), што ће им остати у незаборавној успомени.

На крају скупа одржан је сасретак Југословенско-француске комисије на коме се расправљало, на предлог француског дијела Комисије, о даљем раду. Закључено је да се наредни скуп (трећи колоквијум) одржи 1989. године у Паризу (умјесто 1988, како предвиђа Протокол о сарадњи) поводом прославе двјестогодишњице велике француске револуције. На том колоквијуму расправљаће се и о одјеку француске револуције 1789. године у нашим земљама, али ће главна тема бити: Југословенско-француски односи 1918—1941. године.

Југословенски историчари су изразили мишљење да би, поред француских историчара Института за оријенталне језике у Паризу, било пожељно у рад ових научних скупова укључити и што више других историчара и југослава и из других института и са факултета у Паризу и других универзитетских центара у Француској.

У цјелини гледано, рад Комисије одвијао се у читавом данашњем периоду на задовољајући начин. Што југословенско-француска сарадња у историографији није још плоднија лимитирајући фактор је у чињеници што овај вид активности нема одговарајућу финансијску подршку у Југославији.

Др Миомир Дашић

ЈОВАН ЦВИЈИЋ И ДУРМИТОР, *Научни, скуп*, 12. октобра 1975. године

Поводом 120. годишњице рођења Јована Цвијића, у Жабљаку је 12. октобра 1985. године одржан научни скуп под називом — Јован Цвијић и Дурмитор. Скуп је одржан у организацији: Српског географског друштва, Географског друштва Црне Горе, На-

ционалног парка Дурмитор и Скупштине општине Жабљак.

Јован Цвијић је познати великан југословенске и свјетске географске науке. Његови су преци живјели у селу Врелима у Штранцима, а он је рођен у Лозници 1865. године. Гимназију је учио

у Лозници, Шапцу и Београду. Завршио је математичко-природњачки одсјек на Великој школи у Београду. Студирао је физичку географију и геологију у Бечу, гдје је и докторирао. Професор на Великој школи. Два пута је биран за ректора Београдског универзитета. Био је члан Српске академије наука и уметности, Југославенске академије у Загребу и страних академија науке — Чешке и Совјетског Савеза, научних друштава и универзитета у неколико земаља. Оснивач је Српског географског друштва (1910). Био је предсједник Српске академије наука и умјетности (1921—1927). Умро је 1927. године. Оставио је велико научно стваралаштво.

Сеобе и пресељавања једна је од карактеристика југословенских народа не само у старијој већ и у ближој прошлости. Зато је тијесно преплетена њихова етничка, национална, културна и друге карактеристике у прошлости, без обзира на то о ком се југословенском народу данас радило. Наука не познаје границе и оквире. Она служи свим народима, без обзира на њихову расну, етничку и националну припадност.

Познато је да је прошлост наших народа била веома бурна и тешка. Дуго година су морали да воде борбу за ослобођење од туђинске власти и за слободни и самостални развитак. Због несамосталног развитака и тешких услова живота, наука и уопште стваралаштво јављају се са закашњењем не само код југословенских већ и код осталих народа на Балкану. Када су током друге половине прошлог вијека створени неки услови за научни рад, на том пољу су се појавили велики југословенски научници, као: Стојан Новаковић, Фрањо Рачки, Валтазар Божић, Јосип Панчић, Ватрослав Јагић, Јован Цвијић и други. Они су ударили темеље развитуку неких научних дисциплина на југословенском простору, па су и у свијету. Таква је био случај и са Јованом Цвијићем.

Јован Цвијић је изучавао и Дурмитор и његову површ. Он је

сам писао: „Цело лето 1897. посветио сам морфолошком и глацијалном испитивању наших планина. Из Пивске Жупе и Жабљака прокрстарио сам током 14 дана цео Дурмитор и његову околину. Под Дурмитором разумемо планински масив између Пиве, Таре и дробњачког корита. Он се састоји из Дурмитора у ужем смислу или сплета од највиших гребена и врхова, из Пивске планине на западу од овог, између кањона Сушице и Пиве и из Језера, висоравни на североистоку од дурмиторских гребена између Сушице и Таре“.

Цвијић није само велико име у географској науци, већ је и покретач изучавања других научних дисциплина, какве су етнологија, археологија, социологија, историја и друге. Он је младе научне раднике усмјеравао да под његовим надзором и контролом изучавају насеља и становништва на југословенском простору. Један од тих био је и Светозар Томић, који је почетком овог вијека изучавао етнографију дурмиторскога краја. Његова истраживања су била само почеци, али веома значајни за сазнавања, првенствено нека етнографска, из тога краја. На жалост, није настављено изучавање дурмиторског краја. Посебно не од појединих научних дисциплина, као етнологије, социологије, обичајног права, археологије, културне и политичке историје. Посебно питање из прошлости тога краја јесте питање миграције становништва са тог простора, како у даљој и ближој прошлости тако и после другог свјетског рата све до данашњих дана. Данас су нека мјеста већ пушта.

Обиљежавање 120. годишњице рођења Јована Цвијића у постојбини његових предака била је прилика да се укаже и на неизученост прошлости дурмиторскога краја. Једнодневни научни скуп дао је значајне научне резултате о Цвијићу и другим питањима. Након што је Јанко Тончић, предсједник Организационог одбора, отворио скуп, након избора радног предсједништва и уводних излагања предсједника

Скупштине општине Жабљак Радојице Поповића (Општина Жабљак јуче, данас и сјутра) и Михаила-Беба Брајовића, председника Скупштине Националног Парка Дурмитор (Национални парк Дурмитор) и поздравно ријечи Јована Р. Војовића, поднесено је неколико запажених реферата.

Мр Ђорђе Остојић и мр Петко Бошковић поднијели су заједнички реферат под називом „Врела, станиште предака Јована Цвијића“. Њихов реферат почива на новим подацима о Цвијићевим прецима и њиховом живљењу у Врелима.

Професор др Душан Гавриловић поднио је реферат „Цвијићева проучавања глацијације Дурмитора“. Доцент др Милутин Љешковић поднио је реферат „Јован Цвијић и крашки рељеф Дурмитора“. Професор др Стеван Станковић поднио је реферат „Цвијићева проучавања језера Дурмитора“. Предавач мр Слободан Касалица поднио је реферат „Јован Цвијић и регионално-географска

проучавања Дурмитора“. Сва четири ова реферата чине једну цјелину о географији Дурмитора“. Реферати су из пера врских стручњака, који су дуго година изучавали и изучавају географске особине Дурмитора.

Професор др Бранко Радојчић поднио је веома интересантан реферат „Савремене демографске промјене на простору Дурмитора“. Посљедњи реферат на овом скупу поднио је професор др Милорад Васовић — „Јован Цвијић — најсвестранији наш научник“.

Послије подне активни учесници научнок скупа и много професора, наставника и студената географије обишли су Врела, о којима је говорио Ђорђе Остојић, врсни познавалац прошлости, етнографије и топомастике Врела. Након тога је у Природњачкој збирци у Жабљаку откривено спомен-обилежје Јовану Цвијићу — рад академског сликара Мића Благојевића.

Јован Р. Војовић

СПИСИ ДУБРОВАЧКЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ КЊИГА II

ЗАПИСИ НОТАРА ТОМАЗИНА ДЕ САВЕРЕ 1282—1284

Преписао и уредио др Јосип Лучић, Загреб 1984. године

У издању Југославенске академије знаности и умјетности и Центра за повијесне знаности Свеучилишта у Загребу изишла је из штампе књига необјављене грађе из Дубровачког архива у серији Monumenta historica Raguzina књига II коју је преписао и приредио Јосип Лучић под насловом „Записи нотара Томазина де Савере 1282—1284. године“. Појава II књиге серије Monumenta historica Raguzina представља даљи корак у реализацији издавања нотарских књига XIII вијека из Хисторијског архива у Дубровнику. У овој књизи штампане су нотарске књиге из Дубровачког архива: Diversa cancellariae св. 1 (1282—1284) и Testamenta 1 (1282—1284), а писао их је нотар

Томазино де Савере. Обје нотарске књиге у цјелини објављене без обзира на то што су поједини документи у изводима штампани код Г. Чермошника: „Канцеларијски нотарски списи 1278—1301“ и „Неколико дубровачких листина из XII и XIII вијека“, и код Т. Смичкласа: „Codex diplomaticus regni Croatiae et Slavoniae VI“, 1908.

Ова књига грађе састоји се из уводне напомене главног уредника српскохрватском и енглеском језику, те предговора аутора на српскохрватском и енглеском језику. Књиге садржи 1347 докумената, различитих према величини и садржају. На крају књиге налази се индекс личних имена, као и индекс имена мјеста и ствари-